

บทความวิชาการ

เว็บล็อก: สื่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่ครูไม่ควรมองข้าม

WEBLOG: THE UNDENIABLE DIGITAL AGE LEARNING MEDIA FOR TEACHERS

สุไม บิลไบ

Sumai Binbai

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

noina_sb@hotmail.com

บทคัดย่อ

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูผู้สอนที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้เรียนในยุคดิจิทัลที่ต้องการเรียนรู้แบบเร็ว เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก ดังนั้นการนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในยุคนี้จึงต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความชอบ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เว็บล็อกเป็นสื่อทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับครูในยุคดิจิทัลที่จะเข้าถึงผู้เรียน ติดตามผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียน การทำงานร่วมกันผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติสำคัญของเว็บล็อก อิทธิพลของเว็บล็อกต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เว็บล็อกในการจัดการเรียนการสอน เหตุผลสำคัญที่ครูไม่ควรมองข้าม ข้อดีและข้อควรระวังในการนำเว็บล็อกไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ด้วยมุ่งหวังจะให้เกิดการต่อยอดในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัลที่มีความแตกต่างกันและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

คำสำคัญ: เว็บล็อก บล็อก สื่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

Learning media are very important tools for teachers to use in learning management because media are deeply influential tools for learners, especially digital age learners. They need to learn fast, easy and uncomplicate lessons, therefore the best way to use learning media is relevant to their culture, fondness, and learning behaviors. In addition, weblog is interesting option for teachers in the digital age which allows teachers easily access and monitor their students. Moreover, weblog is able to enhance students' reading, writing literacy and collaborative working through technology usage accurately and creatively.

The objectives of this article are to present important features of weblog, influences of weblog toward learning achievement, research results on weblog for instruction, key reasons which teachers should not overlook, advantage and caution to use weblog for instruction. In addition, the author wishes to see the teachers create a variety of instructional media, and appropriate media for differential digital age learners which enhance self-directed learning to be the lifelong learners.

Keywords: weblog, blog, digital age learning media

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้คนในยุคดิจิทัลให้ความสนใจและใช้เพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อย่างแพร่หลายจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เรียกว่าเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตอีกหนึ่งปัจจัย ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครือข่ายมาพร้อมกับการพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทันสมัย ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่เน้นความสะดวกสบายมากขึ้น ด้วยการสัมผัสเพียงปลายนิ้วผ่านอุปกรณ์ชนิดพกพา อาทิ โทรศัพท์ประเภท Smartphone Notebook และ Tablet ที่ช่วยให้ผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่ต้องการในเวลาเพียงไม่กี่วินาที สามารถสั่งซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ จองห้องพัก จองบัตรโดยสาร หรือแม้กระทั่งสั่งอาหารมาส่งถึงบ้านตามเวลาที่ต้องการได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นบูรณาการเทคโนโลยีเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลที่มีลักษณะและวัฒนธรรมการเรียนรู้ตามความชอบและสนใจมากกว่าจะเรียนในสิ่งที่ถูกบังคับ ซึ่งนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และติดตามเรื่องราวต่าง ๆ มากกว่าการเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้า เนื่องจากเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายกว่าโดยใช้อุปกรณ์ที่ผู้เรียนมีและใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจากสถิติการใช้อินเทอร์เน็ต ปี 2559 ไตรมาส 1 พบว่า จากจำนวนประชากรไทยทั้งหมด 68.1 ล้านคน มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจำนวน 38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 56 มีผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค (social network users) จำนวน 41 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 60 โดยโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มีผู้ใช้งานมากที่สุด ได้แก่ Facebook ร้อยละ 92.1 ตามด้วย Line ร้อยละ 85.1 และ Google+ ร้อยละ 67 ตามลำดับ ทั้งนี้กิจกรรมที่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงมากที่สุด คือ โซเชียลเน็ตเวิร์ค ร้อยละ 82.7 รองลงมาใช้เพื่อการค้นหาข้อมูล ร้อยละ 56.7 และใช้เพื่ออ่านข่าว ร้อยละ 52.2 ซึ่งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นประชากรในกลุ่ม Gen Y (Gen Y หมายถึง ผู้ที่เกิดช่วง พ.ศ. 2424 – 2543: ลีอรัตน์ อนุรัตน์พานิช, 2559) โดยมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดถึง 54.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

(สมาคมโฆษณาดิจิทัลแห่งประเทศไทย, 2559) นอกจากนี้ยังมีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์มือถือที่ลงทะเบียนจำนวน 82.8 ล้านเลขหมาย คิดเป็นร้อยละ 122 ของประชากรทั้งหมด และที่สำคัญมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือจำนวน 34 ล้านคน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากติดอันดับโลก (www.9tanan.com, 2559)

การจัดการเรียนการสอนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเนื่องจากอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ส่งผลต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนการใช้ชีวิตประจำวันแทบทุกด้าน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องมีการปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นฐานในการบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน มีการนำ social media เช่น Facebook Google+ และ Line มาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้เรียนจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยผู้สอนมีการเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ในรูปดิจิทัลไฟล์ไว้สำหรับอัปโหลดให้ผู้เรียนได้เข้าไปดาวน์โหลดหรือเปิดอ่านผ่านอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้เป็นประจำ อย่างไรก็ตามการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภท Facebook Google+ และ Line ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการค้นหาข้อมูล หรือเรื่องราวที่ได้เขียน (post) หรือแบ่งปัน (share) ไปก่อนหน้านี้ไม่สามารถค้นคืนได้ง่าย เนื่องจากไม่มีการจัดหมวดหมู่ที่เป็นระเบียบยังมีการเขียนและแบ่งปันข้อมูลมากเท่าใดยังค้นหายากเท่านั้น ส่งผลให้ผู้สอนหรือนักวิชาการหันไปให้ความสนใจกับการพัฒนาเว็บไซต์ในลักษณะของเว็บล็อกที่มีคุณลักษณะเด่นเหมาะแก่การใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน เป็นแหล่งรวมทรัพยากร

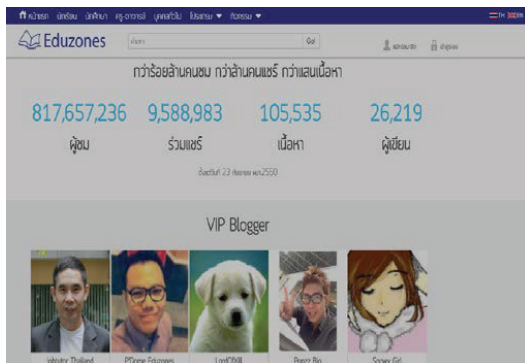
บนออนไลน์ให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมได้ทุกที่ ทุกเวลา เว็บล็อกจึงได้รับความนิยมและนำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นเห็นได้ชัดเจนผ่านผลการวิจัยทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อบูรณาการเทคโนโลยีเข้ามาสู่ห้องเรียน หรือการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับห้องเรียนปกติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า ศึกษา ทำการบ้านที่ผู้สอนมอบหมายผ่านทางหน้าเว็บไซต์ ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (lifelong learner)

ความหมายและลักษณะของเว็บล็อก

เว็บล็อก หรือ บล็อก (weblog or blog) เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานบนอินเทอร์เน็ต เริ่มเติบโตในช่วงปลายทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ได้นำเสนอเนื้อหาได้โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านเทคนิคในการสร้างเว็บไซต์ เว็บล็อกมาจากคำว่า Web กับ log ซึ่ง Web เป็นคำเรียกสั้น ๆ มาจาก World Wide Web ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ส่วน log คือการบันทึก และเมื่อนำมารวมกันจึงหมายถึง การบันทึกบนอินเทอร์เน็ต (เดชา ไชยเมือง, 2550) ส่วนความหมายตามพจนานุกรมของเว็บล็อกหรือบล็อก หมายถึง เว็บไซต์ส่วนบุคคลที่มีการนำเสนอข่าว บทความและจดหมายข่าวของเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้แก่ผู้ใช้ ซึ่งรวมถึงการให้สิทธิแก่ผู้ใช้เข้ามาอ่านบทความและแสดงความคิดเห็น

ในบทความที่สนใจได้ (Dictionary.com, 2558) ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการเว็บล็อกและได้รับความนิยมในประเทศไทย ได้แก่ เช่น www.eduzones.

com, www.gotoknow.org, http://oknation.nationtv.tv/blog/index.php, www.learners.in.th, www.wordpress.com, www.edublog.com

ภาพที่ 1 สถิติผู้เข้าชมเว็บล็อกของ eduzones.com และ OKNation.net ที่มา: <https://www.eduzones.com/>

จากตัวอย่างเว็บล็อกข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความนิยมของสื่อออนไลน์ประเภทนี้และเป็นสื่อที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลขนาดใหญ่ ที่สำคัญคือสื่อออนไลน์เหล่านี้เข้าถึงได้ง่าย สามารถสมัครเป็นสมาชิกเพื่อเป็นบล็อกเกอร์หรือเป็นผู้ติดตามข่าวสาร อันนำไปสู่การพัฒนาตนเองในการเป็นนักเขียน นักอ่าน นักวิพากษ์วิจารณ์มืออาชีพได้ บล็อกเกอร์หลายรายมีรายได้จากการเขียนบทความลงในเว็บล็อกเหล่านี้ ซึ่งส่งผลให้มีผู้เขียนหน้าใหม่และผู้อ่านหน้าใหม่เข้ามาในระบบสื่อออนไลน์ประเภทนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ส่งผลให้เว็บล็อกกลายเป็นแหล่งข้อมูลแหล่งใหญ่ที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

เว็บล็อกมีลักษณะหรือน้ำตาของเว็บที่แตกต่างกันไปตามผู้ผลิตแต่โดยภาพรวมมีลักษณะทั่วไปที่เหมือนกันนั่นคือ

1. มีลักษณะเป็นส่วนตัว (personalized) คือ มีการออกแบบให้ผู้จัดการเว็บเพียงคนเดียวเพื่อแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของผู้เป็นเจ้าของในการเขียนบันทึกหรือนำเสนอเนื้อหาที่มีเป้าหมายเพื่อให้คนอ่านที่สนใจในเรื่องเดียวกันเข้ามาติดตาม
2. ใช้เว็บเป็นฐานในการจัดการ (web-based) เจ้าของบล็อกสามารถนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยได้ตลอดเวลา ง่ายในการจัดการ ดูแลรักษา และการใช้งานง่ายผ่านทาง web browser ที่มีการเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. ปฏิบัติการแบบอัตโนมัติ (automated) การเผยแพร่ข้อมูลจะเรียงลำดับตามวันที่เขียนล่าสุด โดยบทความที่นำเสนอล่าสุดจะปรากฏอยู่ในส่วนแรกสุดของหน้าเว็บล็อก และเรียงตามลำดับไปเรื่อย ๆ ผู้ติดตามสามารถค้นหาได้และสามารถทราบได้ว่าบทความใดเป็นเรื่องทันสมัยมากกว่า

4. สนับสนุนการสร้างชุมชนบนออนไลน์ (online communities-supported) เว็บล็อกสามารถสร้างการเชื่อมโยงระหว่างสารสนเทศหรือเว็บไซต์อื่น ๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้ติดตาม ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ และเกิดการแบ่งปันความรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งสามารถสร้างกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกันให้เข้ามาสื่อสารและแบ่งปันความรู้ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางสนับสนุนบนเว็บล็อก

5. สร้างการสื่อสารระหว่างกัน (communications) เว็บล็อกเปิดโอกาสให้ผู้ติดตามและเจ้าของเว็บล็อกสื่อสารระหว่างกันได้ โดยผ่านช่องทางการเขียนแสดงความคิดเห็น (comment) ซึ่งเจ้าของเว็บล็อกสามารถเห็นและตอบกลับได้ทันทีที่เว็บล็อกมีผู้เขียนประจำบล็อกที่เรียกว่า “Blogger” ซึ่งทำหน้าที่เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ในช่วงแรกนิยมเขียนเฉพาะเรื่องส่วนตัวหรือไดอารีออนไลน์ แต่ต่อมาเนื้อหาเริ่มหลากหลายขึ้นอยู่กับเจ้าของบล็อกว่าต้องการสื่อสารหรือแบ่งปันเรื่องราวใดให้ผู้อ่านได้ติดตามและร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น อาหาร การเมือง เทคโนโลยี กีฬา ข่าวสาร รวมถึงการโฆษณาองค์กรของบริษัทเอกชน เว็บล็อกแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) เว็บล็อกประเภทเรื่องเล่า 2) เว็บล็อกประเภทนำเสนอผลงานตนเอง 3) เว็บล็อกประเภทฝึกฝนตนเอง 4) เว็บล็อกประเภทนำเสนอความคิดเห็น 5) เว็บล็อกประเภทจิตอาสา 6) เว็บล็อกประเภทแสดงบทบาทสมมติหรือจินตนาการ (สุวิดา ธรรมณวิวงศ์ และจักรนาท นาคทอง, 2555)

สำหรับการนำเว็บล็อกมาใช้ในการเรียนการสอน หมายถึง สื่อบทเรียนออนไลน์ ที่มีลักษณะ

เป็นบล็อกสำหรับใช้เพื่อนำเสนอเนื้อหาการเรียนการสอนทั้งในรูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ และเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ให้ศึกษาเพิ่มเติม พร้อมทั้งมีช่องทางการติดต่อระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนภายใต้หัวข้อความรู้ที่นำเสนอได้ทันทีทันใดในรูปแบบประสานเวลา (synchronize) โดยการให้ผู้เรียนส่งข้อความไว้ในช่องแสดงความคิดเห็นแล้วผู้สอนสามารถโต้ตอบได้ทันทีหรือคอยมาตอบภายหลังในรูปแบบการสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (asynchronize) นอกจากนี้ปัจจุบันมีแพลตฟอร์มสำหรับสร้างเว็บล็อกเป็นของตนเองไม่ต้องขึ้นอยู่กับเว็บใดเว็บหนึ่ง ซึ่งเว็บล็อกเหล่านี้มีการพัฒนาบล็อกอินหรือส่วนเสริมให้ผู้ให้บริการสามารถบริหารจัดการบล็อกของตนเองในรูปแบบการจำกัดสมาชิกในการเข้าชมหรือติดต่อกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มได้ ทำให้สะดวกต่อการนำมาพัฒนาเป็นห้องเรียนออนไลน์ที่มีผู้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเท่านั้นจึงจะเข้ามาดูเนื้อหาและเขียนเนื้อหาเพิ่มลงในส่วนต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาต ทำให้มีความเป็นส่วนตัวสำหรับผู้สอนและผู้เรียนที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มหรือเฉพาะรายวิชา ทั้งยังสามารถนำคุณสมบัติของ Google Form และ Google Quiz ที่เหมาะสำหรับการทำแบบสอบถามและแบบทดสอบมาปรับใช้ในการวัดและประเมินผลได้อีกด้วย

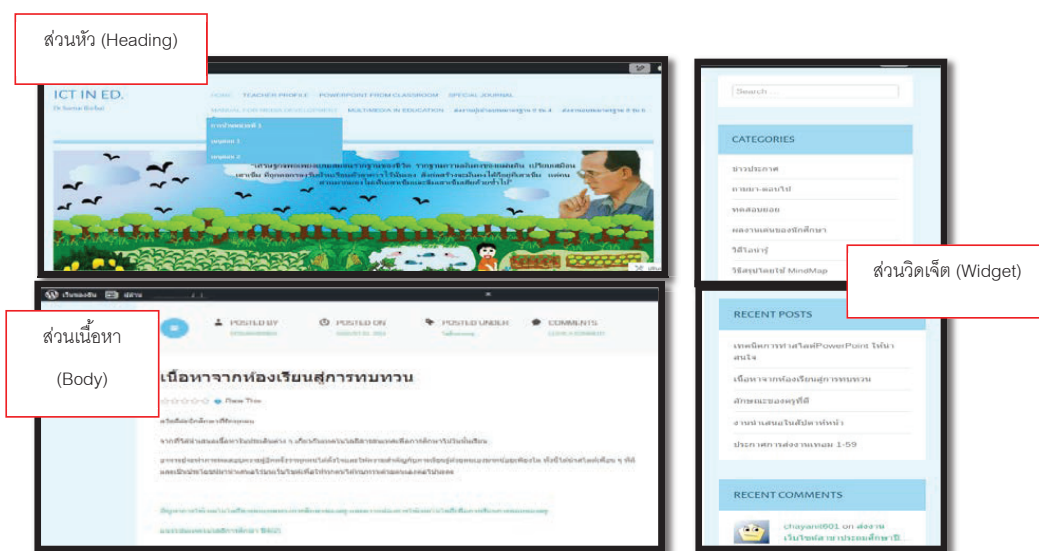
เว็บล็อกที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนมีลักษณะหรือรูปแบบในการนำเสนอแตกต่างกับเว็บล็อกเพื่อเขียนข่าวสารทั่วไป ซึ่งเว็บล็อกเพื่อการเรียนการสอนควรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. ส่วนหัวของเว็บ (heading) เป็นส่วนแสดงอัตลักษณ์ของเว็บล็อก ชื่อเว็บและเมนูหน้า

หลักซึ่งสามารถสร้างเมนูย่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าไปค้นหาและอ่านเนื้อหาที่จัดไว้เป็นหมวดเมนูย่อยๆ

2. ส่วนเนื้อหา (body) เป็นส่วนแสดงเนื้อหาที่เจ้าของบล็อกเป็นคนเขียนหรือโพสต์ ซึ่งเนื้อหาจะอยู่ในลักษณะสื่อประสม หรือสื่อใดสื่อหนึ่งก็ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการในการนำเสนอของผู้เขียน โดยเนื้อหาในส่วนนี้จะแสดงลำดับล่าสุดไว้ด้านบนเสมอ

3. ส่วนเมนูด้านข้าง/ด้านล่าง (widget) เป็นแอปพลิเคชันสำหรับตกแต่งหน้าเว็บล็อกให้สวยงามโดยมีเมนูหรือปุ่มที่ให้ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว เมนูที่ส่วนใหญ่ต้องมีได้แก่ เมนูค้นหา เมนูหมวดหมู่ เมนูลิงค์ที่เกี่ยวข้อง เมนูแสดงความคิดเห็นล่าสุด เป็นต้น เมนูเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลบนเว็บล็อกได้ง่ายและรวดเร็ว

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของเว็บล็อกเพื่อการเรียนการสอน
ที่มา: <https://drsumaibinbai.wordpress.com>

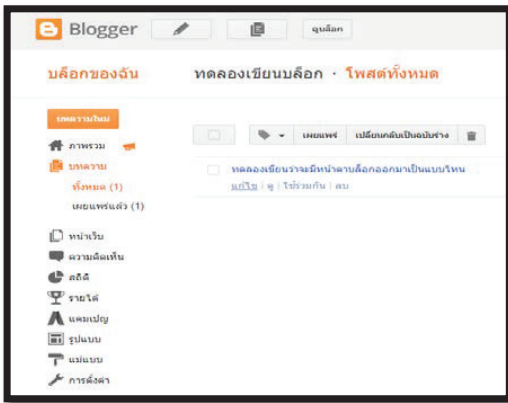
อิทธิพลของเว็บล็อกต่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

เว็บล็อกเป็นสื่อสังคมออนไลน์ประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสามารถนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้ เนื่องจากการรวมกันของสื่อหลากหลายบนเว็บเดียว ทั้งกราฟิก สัญลักษณ์ ภาพถ่าย วิดีโอ เสียง ตัวอักษร สื่อประสม และไฮเปอร์ลิงค์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ไม่มีที่สิ้นสุดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สำคัญเว็บล็อกมีลักษณะ

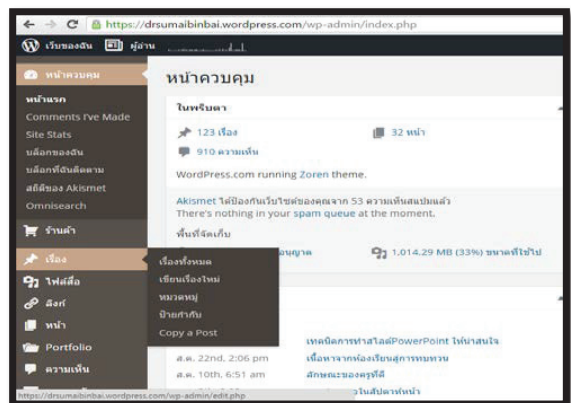
เด่นที่แตกต่างจากสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่นตรงที่มีระบบการจัดการเนื้อหา (content management system: CMS) ซึ่งเป็นระบบซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อจัดระเบียบและส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ให้สามารถสร้างเอกสารหรือเนื้อหาลักษณะอื่นๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์ เนื้อหาที่อยู่ในระบบอาจเป็นข้อความ ตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ หรือไฟล์เอกสารประเภท

ต่าง ๆ (พจนันท์ รัตนไชยพันธ์, 2554) เนื้อหาบนเว็บล็อกจะแสดงบทความล่าสุดให้อ่านได้ติดตาม และสามารถค้นหาเนื้อหาเก่าได้ง่ายผ่านเมนูค้นหา ซึ่งไม่มีเมนูนี้ในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น ที่สำคัญคือ หากนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ผู้สอนสามารถจัดหมวดหมู่เนื้อหาเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นของผู้เรียนได้และผู้สอนสามารถปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาบนเว็บล็อกให้เป็นปัจจุบันได้ตลอดเวลาเนื่องจากมีระบบ admin ที่อนุญาตให้ผู้เขียนทำการปรับแก้ได้ตลอดเวลา

ตัวอย่างหน้าต่างควบคุมของ Blog

ตัวอย่างหน้าต่างควบคุมของ WordPress

spot

ภาพที่ 4 ตัวอย่างหน้าต่างควบคุมของเว็บล็อกที่มีแพลตฟอร์มต่างกัน

ที่มา: <https://www.blogger.com> และ <https://drsumaiinbai.wordpress.com/wp-admin>

จากภาพประกอบ 4 แสดงถึงรูปแบบของเว็บล็อกแต่ละผู้ผลิตมีความแตกต่างกันแต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ใช้งานง่าย สามารถปรับแต่งและแก้ไขข้อมูลด้วยตนเองได้ตลอดเวลา เหมาะสำหรับผู้สอนที่มีพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศน้อย ก็สามารถประยุกต์เว็บล็อกให้กลายเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเองได้ ซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

การหลอมรวมของเทคโนโลยี (technology convergence) ทำให้การสื่อสารผ่านช่องทางเว็บล็อกง่ายและสะดวกมากขึ้นโดยปัจจุบันเว็บ

ล็อกส่วนใหญ่สามารถแสดงผลให้ผู้ใช้เปิดอ่านและสื่อสารผ่านเครื่องมือสื่อสารทุกประเภท เช่น โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone, Notebook และ Tablet ได้ ทำให้เว็บล็อกได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความสวยงามของเว็บล็อกที่เจ้าของบล็อกหรือบล็อกเกอร์สามารถตกแต่งให้เข้ากับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอเพื่อดึงดูดใจผู้อ่านได้มากกว่าสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น อีกทั้งช่องทางการสื่อสารที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กันระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน และระหว่างผู้อ่านด้วยกันเองทำให้มีความสนิทสนมรู้สึกเป็นพวกเดียวกันก่อให้เกิดกิจกรรมอื่น ๆ ตามมา เช่น เว็บล็อกจิตอาสา ที่มีการแบ่งปันข้อมูลและร่วมกันทำ

กิจกรรมเพื่อสังคม เป็นต้น

มีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นอิทธิพลของเว็บล็อกที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล เช่น การวิจัยของ Amy Fitzsimmons (2010) ที่ต้องการศึกษาว่าการใช้เว็บล็อกและวิกิในชั้นเรียนส่งผลต่อประสบการณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร โดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย ตั้งคำถามและตอบคำถามระหว่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานและเข้าใจประเด็นเนื้อหาความรู้ได้อย่างชัดเจนอันแสดงถึงอิทธิพลของเว็บล็อกที่มีผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ยิ่งกว่านั้น คือ ไม่ว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ (learning style) แบบใดก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บล็อกของผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีลักษณะเป็นผู้ลงมือกระทำ (active learner) ส่วนใหญ่มีความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูล ติดต่อสื่อสารกับสังคม อภิปรายและอธิบายเนื้อหาาร่วมกันกับเพื่อน ๆ ซึ่งการใช้สภาพแวดล้อมบนบล็อกมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคนี้ (Michael Derntl and Sabire Graf, 2009) นอกจากนี้ อิทธิพลของเว็บล็อกยังส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดังคำกล่าวของ Bernstein (2004) ที่ว่า “ยิ่งเขียนบ่อยเท่าใดยิ่งพัฒนาความสามารถในการเขียนมากขึ้นเท่านั้น: frequent writing improves writing” สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Di ZHANG (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เว็บล็อกเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน พบว่า การใช้เว็บล็อกสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเว็บล็อกมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถทางการเขียนดังนี้

1. ช่วยให้ ผู้เรียน มีทักษะ การคิด วิเคราะห์ ญาณ เนื่องจากบล็อกช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียนในการประเมินสิ่งที่ตนเองอ่านและเขียนลงในบล็อก ซึ่งการเขียนบล็อกจำเป็นต้องมีความคิดใหม่ ๆ เสมอในการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

2. มีตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสามารถพัฒนาการเขียนของตนเองได้ เพราะการอ่านงานเขียนของเพื่อน ๆ ช่วยให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จุดเด่นจุดด้อยของงานเขียนนั้น และสามารถนำมาพัฒนางานเขียนของตนเองให้ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนแฟ้มสะสมผลงานที่ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองได้ตลอดเวลา

3. ส่งผลต่อคุณภาพของงานเขียน โดยผู้เรียนที่เป็นผู้เขียนต้องตระหนักถึงผู้อ่านและผลที่จะตามมาจากงานเขียนของตน ซึ่งบางครั้งอาจถูกหรือผิดก็ได้ การโพสต์เนื้อหาบนออนไลน์จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนระมัดระวังในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สละสลวยเพื่อดึงดูดผู้อ่านให้เข้ามาร่วมแสดงความความคิดเห็น ทั้งนี้การได้รับความคิดเห็นจากผู้อ่านในหลากหลายมุมมองจะยิ่งช่วยพัฒนาคุณภาพ งานเขียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ

4. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน การเขียนบล็อกนอกจากทำให้ผู้เรียนรู้เนื้อหาในรายวิชาแล้วยังทำให้ผู้เรียนได้อ่านความคิดเห็นของผู้อื่นบนบล็อกของตนเองนำไปสู่การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายจากผู้อ่านจากประเทศหรือภูมิภาคอื่น ๆ ได้แนวคิด มุมมองที่หลากหลายอันนำไปสู่ความเข้าใจความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมอันเป็นหัวใจสำคัญในการอยู่ร่วมกันในโลกปัจจุบัน

5. ทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเขียน เนื่องจากการเขียนบ่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนทราบตัวตนเองชอบหรือสนใจเกี่ยวกับเรื่องใด ทำให้ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งเพื่อนำมาแบ่งปันให้ผู้อื่นได้อ่าน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถทางการเขียนของผู้เรียน

เหตุผลสำคัญในการประยุกต์ใช้เว็บล็อกเพื่อการเรียนการสอนที่ครูไม่ควรมองข้าม

ผู้ให้บริการเว็บล็อกได้พยายามพัฒนาคุณสมบัติของเว็บล็อกให้ใช้งานง่าย สวยงาม รองรับความต้องการในการใช้งานเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการแลกเปลี่ยนข้อมูลในลักษณะของคลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (open educational resources: OER) ที่สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มากขึ้น เหมาะสำหรับผู้สอนยุคดิจิทัลที่ต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อผู้เรียนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล บทบาทของครูในยุคดิจิทัลจึงมิใช่เป็นเพียงผู้สอนที่นำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่าง ๆ เพียงอย่างเดียวแต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเขียนบล็อก และการอภิปรายร่วมกันบนเว็บล็อกของรายวิชา หรือบนเว็บล็อกของผู้เรียนเอง เหตุผลสำคัญที่ครูควรนำเว็บ ล็อกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดและสะท้อนผลการเรียนรู้ว่าได้เรียนรู้อะไรไปบ้างมาน้อยเพียงใด ซึ่งครูสามารถติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าและพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านช่องทางการสื่อสารบนเว็บ

ล็อกได้ 2) เป็นการพัฒนาความสามารถการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพด้วยสื่อที่มีความแตกต่างกัน 3) ให้พื้นที่แก่ผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น โดยครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีและสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงหากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นนอกห้องเรียนผ่านเว็บล็อกเนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่ชอบแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนด้วยการพูดแต่ชอบเขียนมากกว่า 3) เป็นการสร้างสรรค์และเก็บสะสมผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากการเขียนบล็อกเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะต่าง ๆ และสามารถเก็บบันทึกในลักษณะของแฟ้มสะสมผลงานได้ ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนได้เห็นพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถพัฒนาได้อย่างถูกต้องทิศทาง 4) เว็บล็อกสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เนื่องจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันทำให้เกิดความสนิทสนมและส่งผลความสัมพันธ์อันดีในชีวิตจริง (George Couros, 2016; ศิริชัย นามบุรี, 2557; ไพศาล ภาวสุทธิ, 2557; พงศ์อินทร์ ชุสุวรรณ์ และ นิเวศ จิระวิชิตชัย, 2559; จักรกฤษณ์ มะสะพันธุ์, 2551; สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ และ จักรนาถ นาคทอง, 2555) ดังนั้นบทบาทสำคัญของครูในยุคดิจิทัลจึงมิใช่ผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นทั้งผู้ชี้แนะ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดสภาพการเรียนรู้แบบดิจิทัล และบล็อกเกอร์ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาความรู้ต่อยอดจากห้องเรียนสู่ชีวิตจริงได้

ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับการนำของเว็บล็อกไปใช้เพื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทอิทธิพลของเว็บล็อกที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถสรุปข้อดีและข้อด้อยของเว็บล็อกได้ดังนี้

1. ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับผู้สอน

1.1 ข้อดีสำหรับผู้สอน

1.1.1 ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการผลิตสื่อ เนื่องจากเว็บล็อกส่วนใหญ่ให้บริการฟรี จัดการระบบได้ง่าย โดยผู้สอนสามารถนำสื่อจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์มารวบรวมไว้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงได้ตลอดเวลา และไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานทางเทคโนโลยีขั้นสูง

1.1.2 ประหยัดเวลาในการทบทวนบทเรียนและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน เนื่องจากสื่อและเนื้อหาที่นำเสนอในเว็บล็อกอนุญาตให้ผู้เรียนเข้าไปทบทวนบทเรียนเองได้ตลอดเวลา หากมีปัญหาก็สามารถติดต่อผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีให้ได้ตลอดเวลา รวมทั้งผู้สอนสามารถติดตามผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วมากขึ้นโดยการส่งผลงานผ่านออนไลน์และการทำแบบทดสอบออนไลน์

1.2 ข้อควรระวังสำหรับผู้สอน

1.2.1 ครูผู้สอนต้องกำหนดเนื้อหา กิจกรรมที่ชัดเจน และต่อเนื่องเพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยเนื้อหาและกิจกรรมต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาเพื่อนำไปสู่การวัดและประเมินผลผู้เรียนที่สอดคล้องกัน มิฉะนั้นจะไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

1.2.2 เนื่องจากเว็บล็อกที่ให้บริการฟรีนั้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาแบบสาธารณะที่ผู้อื่นสามารถเข้ามาเรียนรู้หรือเข้ามาอ่านได้ ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลเนื้อหาที่นำเสนอ และคำนึงถึงจริยธรรมทางเทคโนโลยีในการนำสื่อจากแหล่งต่างๆ มาใช้ต้องมีการอ้างอิงเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์

1.3 ข้อดีและข้อควรระวังสำหรับผู้เรียน

1.3.1 ข้อดีสำหรับผู้เรียน

1) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ผ่านการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา ทำแบบฝึกหัดร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้มากขึ้น

2) ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนลงในเว็บล็อกมากกว่าการเผชิญหน้าตอบคำถามในชั้นเรียน และสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาจากกรณีศึกษาที่ผู้สอนกำหนดไว้ในเว็บล็อก

3) มีความยืดหยุ่น เรียนรู้ได้ง่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ที่ผู้เรียนใช้งานในชีวิตประจำวัน เช่น smart phone, tablet และ notebook เป็นต้น โดยผู้เรียนสามารถศึกษาบทเรียนมาก่อนล่วงหน้าหรืออ่านซ้ำ ดูซ้ำ ฟังซ้ำจากสื่อที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ตามความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกัน เนื่องจากเว็บล็อกสามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลายรูปแบบทั้งข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหวและลิงค์เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไว้

ในที่เดียว ผ่านระบบการจัดการที่สามารถค้นหาประเด็นหรือหัวข้อที่ผู้เรียนต้องการได้ง่ายกว่าสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่น

4) พัฒนาการทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการค้นคว้า การเลือกข้อมูล การปรับแต่ง แก้ไข และสร้างงานใหม่ ผ่านการพิมพ์ การบันทึก การแก้ไข การดาวน์โหลด การอัปโหลดข้อมูล เป็นต้น นำไปสู่การเกิดเจตคติที่ดีต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้เรียนเนื่องจากเป็นสื่อที่ใช้งานง่าย สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียนยุคดิจิทัล

1.3.2 ข้อควรระวังสำหรับผู้เรียน

ระวังการเขียนแสดงความคิดเห็นด้วยข้อความที่ไม่เหมาะสม และการนำมาเสนอบนเว็บไซต์ของผู้เรียนที่อาจจะคัดลอกมาจากหนังสือหรือเว็บไซต์อื่นๆ อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ที่สำคัญคือ ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ และไม่ได้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลไม่สามารถใช้เพียงสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งได้อีกต่อไป แต่เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีที่หลากหลายเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์นับเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับครูยุคนี้ จากลักษณะและองค์ประกอบของเว็บไซต์ที่มีความเรียบง่าย โดดเด่น มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับเทคโนโลยี

และใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ผู้สอนจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้แก่ตนเองและผู้เรียนได้ใช้สื่อที่ทันสมัย มีความหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้แสวงหาความรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต วัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ดีที่ควรส่งเสริม ทั้งนี้ผู้สอนจำเป็นต้องรู้จักเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับระดับชั้น ความสามารถและความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ สิ่งที่ต้องพึงระวังคือ การใช้เว็บล็อกเพื่อการเรียนการสอน ไม่สามารถใช้แทนครูได้ทั้งหมด จึงควรใช้ควบคู่กันในลักษณะผสมผสานเทคโนโลยีเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ด้วยตนเองให้มากที่สุด ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นพี่เลี้ยงในการขยายความคิดของผู้เรียนให้กว้างและลึกยิ่งขึ้นผ่านช่องทางการสื่อสารบนระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ มะสะพันธ์. (2551). รูปแบบการสื่อสารออนไลน์ในเว็บล็อก กรณีศึกษา: Blog gang และ OK Nation Blog. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์สารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เดชา ไชยเมือง. (2550). Wordpress กระแทกใจบล็อกเกอร์วัยจิ๋ว. กรุงเทพฯ : ตลาดดอท คอม.
- พงศ์อินทร์ ชุสุวรรณ์ และ นิเวศ จิระวิจิตชัย. การพัฒนาช่องทางสำหรับสื่อออนไลน์

- เพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นด้วยเว็บล็อก.
Retrieved from csits.spu.ac.th/
short_paper/mscis57/Pong-In.pdf
- พจนันท์ รัตนไชยพันธ์. (2554). การศึกษาและวิจัย
ระบบจัดการเนื้อหาเว็บไซต์. ปทุมธานี:
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย
ชินวัตร.
- ไพศาล ภาวสุทธิ. (2557). “การพัฒนาบทเรียน
เว็บล็อก เรื่อง คอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บ้านประตุน้ำพระพิมล อำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม.” วารสารวิชาการ Ve-
ridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. 7(2). 675-686.
- ลือรัตน์ อนุรัตน์พานิช. (2559). เจนเอ็ก เจนวาย
เจนแซด คืออะไร. สืบค้นจาก [http://
www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/
knowledge/article/330](http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/330)
- ศิริชัย นามบุรี และคณะ. (2557). รูปแบบการ
เรียนรู้แบบร่วมกันผ่านเว็บล็อกและเครือข่าย
สังคมออนไลน์สอนทักษะการเขียน
เชิงสร้างสรรค์สำหรับครูผู้สอนภาษา
ไทย. รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- สมาคมโฆษณาติจิทัลแห่งประเทศไทย. (2559).
DATT เผยข้อมูลผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของ
ไทย ไตรมาส 1 ประจำปี 2559. สืบค้น
จาก. [http://www.daat.in.th/index.
php/daat-internet/](http://www.daat.in.th/index.php/daat-internet/)
- สุวิดา ธรรมมณีวงศ์ และจักรนาท นาคทอง.
(2555). เว็บล็อกในฐานะสื่อการเรียนรู้
อย่างสร้างสรรค์ของชุมชนคนรุ่นใหม่.
‘ศิลปการวิจัยและสร้างสรรค์ ครั้งที่ 5 :
บูรณาศาสตร์และศิลป์’ ในการประชุม
วิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์
ระดับชาติและนานาชาติ. 25-27
มกราคม 2555 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
เฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Amy Fitzsimmons. (2010). “Classroom
Weblogs and Wikis How They Affect
the Learning Experience with Inter-
mediate Students”. Fisher Digital
Publications. New York: St. John
Fisher College.
- Dictionary. (2015). Definition of weblog.
Retrieved from www.dictionary.com
- Di ZHANG. (2009). “The Application of
Blog in English Writing”. Journal of
Cambridge Studies. 4(1), 64-72.
- George Couros. (2016). 5 Reasons Your
Students Should Blog. Retrieved
from [Georgecouros.ca/blog/
archives/3721](http://Georgecouros.ca/blog/archives/3721)
- Michael Derntl and Sabine Graf. (2009).
Impact of Learning Styles on Student
Blogging Behavior. Ninth IEEE Inter-
national Conference on Advanced
Learning Technologies. 369 – 377.